

Vlna sebevražd farmářů v USA i Evropě, zoufalství a bída zemědělců na Západě

- CZ24 News | 15. března 2020

VIKTORIE NIKIFOROVÁ poodhrnuje závoj nad zoufalstvím a bídou zemědělců na Západě, kteří stále častěji řeší své existenční problémy tragickým způsobem

Problém typický pro země třetího světa se dnes stal děsivým trendem nejen v nejbohatším státě, ve Spojených státech amerických, ale i v mnoha dalších zemích západního světa: Mezi farmáři se množí případy sebevražd. Abychom pochopili, jak vážné to je – sebevražd mezi zemědělci je už dokonce víc, než mezi narkomany. Co se to děje?

V prosinci minulého roku oznámil senátor Chuck Schumer, přední osobnost americké Demokratické strany, tragická čísla – v posledních letech se počet sebevražd mezi americkými farmáři výrazně zvýšil. Toto číslo již třiapůlkrát překračuje národní průměr. Zemědělci, profese tradičně spojována s pokojným pěstováním plodin a zdravou prací na čerstvém vzduchu, předstihli v daném ukazateli nejohroženější vrstvy americké společnosti – narkomany a vojáky ve výslužbě.

Problém sebevražd farmářů není ve světě žádný nový fenomén. Dlouho však byl spojován se zaostalými zeměmi. Sebevraždy indických rolníků se staly smutnou tradicí. I podle oficiálních údajů (které nezahrnují všechny případy) od roku 1995 v zemi spáchalo sebevraždu více než 700 tisíc zaměstnanců a majitelů farem.

Epidemie horší koronaviru

Před dvaceti lety se tato děsivá tendence začala šířit do Evropy. Každé dva dny spáchá sebevraždu farmář ve Francii. Ve Švýcarsku je počet sebevražd mezi zemědělci o 37% vyšší než u ostatních lidí. Jiné evropské země takové statistiky raději nezveřejňují. Přitom evropští zemědělci jsou přesvědčeni, že tato čísla jsou velmi podhodnocená. V mnoha případech příbuzní vydávají sebevraždu za nehodu – někdy kvůli hanbě před sousedy, někdy z náboženských důvodů, ale častěji proto, aby se vyhnuli problémům s pojišťovnou.

V posledních letech trend podobných sebevražd dospěl do USA – a nyní se natolik rozšířil, že již není možné ho skrývat. Stejně jako v Evropě jsou zemědělci specializovaní na výrobu mléka a mléčných výrobků více ohroženi sebevraždou než jejich kolegové z rostlinné výroby.

Producenti sóji a obilí byli ovšem zasaženi obchodní válkou s Čínou. V očekávání sankcí ČLR přestala uzavírat smlouvy s americkými zemědělskými výrobci a přešla na spolehlivější dodavatele – vedení mezi nimi se ujalo Rusko a jihoamerické země – a téměř vytlačily Američany z trhu. Minulý rok byli američtí zemědělci nuceni prodat úrodu pod cenu, nebo ji jednoduše zničit. Dalším úderem pro mléčné farmy byl prudký pokles cen mléka – došlo k němu v roce 2015 a ceny se dosud nezotavily. A problémem více než aktuálním je agresivní propaganda „ekoteroristů“ proti konzumaci mléka a smetany.

Hlavní tvář „zeleného údělu“ Greta Thunbergová aktivně obhájuje přechod na rostlinné mléko. Nedávno herec a vznešený vegan Joaquin Phoenix přednesl plamenný projev na slavnostním ceremoniálu udělování „Oscarů“ o nepřipustnosti vzít „dítě“ krávě a prodat její mléko lidem. Takovéto absurdní vymývání mozků není bez následků. Spotřeba mléka opravdu rychle klesá. A proces je obzvláště rychlý v „revolučních“ státech, jako je New York. Jaký div, že právě tam

míra sebevražd mezi farmáři překonává všechny dosavadní rekordy.

Pusté bláboly „vědátorů“

Psychologové tvrdí, že příčinou sebevražd na venkově je deprese a alkoholismus. Klimatologové tvrdí, že na vině je globální oteplování. To prý vede k nepředvídatelným povětrnostním událostem, které často zničí celou úrodu. Lékaři tvrdí, že kořenem všeho zla je nedostupnost kvalifikované psychiatrické péče na venkově. Sociologové obviňují ze všeho patriarchální normy, které vyžadují, aby muž byl živitelem rodiny, a ženou ho do pasti studu a zoufalství.

Nicméně pravá příčina, která dohání farmáře k sebevraždě, je naprosto jednoduchá a stejná v chudých i bohatých zemích: ekonomický mechanismus. Na začátku je zemědělec konfrontován se skutečností, že musí své výrobky prodávat za cenu, která je rovná nebo nižší než náklady na jejich pořízení. Aby mohl nakrmit svou rodinu, musí si příští rok půjčit od banky na nákup semen, hnojiv, nafty a obnovu techniky.

V Indii zase banky přímo odmítají spolupráci se soukromými zemědělci – ti se musejí obrátit na malé úvěrové organizace, a pak nedokáží splácet lichvářské úroky. Následně věritel vyšle vymahače, kteří zastrašují farmáře a jeho rodinu, zahanbují je před sousedy, nebo jim přímo vyhrožují zabitím. Farmář je pak často donucen spáchat sebevraždu, aby ochránil svou rodinu.

V Evropě a v USA je tentýž proces organizován sice trochu civilizovaněji, ale ve skutečnosti se příliš neliší. Farmáři čelí stejné chudobě. Třetina francouzských zemědělců vydělává méně než 350 eur měsíčně. Průměrný příjem americké farmy v roce 2017 byl 1 325 \$ měsíčně.

Smlouva s ďáblem

Klasický scénář: Farmář si půjčí od banky. Příští rok zjistí, že nemá z čeho splácet. Spolu s půjčkou často – na žádost banky – uzavře životní pojistku. Některé pojišťovny nabízejí úhradu pojistné události, i když pojištěný spáchá sebevraždu, nejdříve však za dva roky po uzavření pojistné smlouvy. Když farmář vydrží dva roky splácet nadměrný dluh a úroky, začne přemýšlet “logicky”: pokud spáchá sebevraždu, jeho rodina dostane alespoň kulatou částku, s níž bude schopna splatit dluhy.

Přesně tak uvažoval v roce 2015 padesátiletý farmář Fred Morgan. Ve státě New York přestavěl po požáru svoji mléčnou farmu, kterou zdědil po otci – a byl po uši v dluzích. A pak hned dvakrát klesly ceny mléka. Jediné, co Morganovi zůstalo, byla jeho pojistná smlouva na 150 tisíc dolarů. Odhodlával se k sebevraždě, aby jeho rodina mohla zachránit farmu, a zůstalo jí ještě trochu málo na živobytí.

Morgan se však časem z krize vzpamatoval. Vyhlásil bankrot, přešel na výrobu organického mléka a ještě stihl povyprávět novinám New York Times o svých problémech. Mnoho majitelů mléčných farem však takové štěstí nemělo a vše vyřešili sebevraždou. Například Morganův soused.

Hraběcí rady postiženým

Rozsah celého problému je takový, že skupina na podporu farmářů ve státě New York začala provádět speciální školení o prevenci sebevražd. A hlavní místní odběratel mléka Agri-Mark rozeslal farmářům „dopis štěstí“ s telefony psychologů a horkými linkami prevence sebevražd. Současně ovšem zemědělcům sdělil, že výkupní ceny mléka znovu klesly – stejně jako předchozí čtyři roky.

Při hledání vedlejšího zaměstnání rozvíjejí američtí zemědělci nové podnikání – radí svým kolegům,

jak překonat depresi a zbavit se sebevražedných myšlenek. Jason Meadows z Missouri řekl místním televizním stanicím, že od roku 2014 jeho farma, kde chová krávy, utrpěla značné ztráty a dostala ho do dluhové pasti. Meadows však získal vedlejší zaměstnání v místní lékárně. To mu přináší nějaké peníze a zároveň skrze sociální sítě se snaží kolegům vysvětlit, jak uniknout z emocionálního vyhoření.

Mike Rosmann, farmář z Iowy, se rovnou přeškolil na psychologa a experta na poruchy chování. Vede populární blog, píše rubriky do novin a zorganizoval celou asociaci poskytující kolegům bezplatné lékařské služby a psychologickou pomoc.

Ve svých sloupcích píše o tom, jak mu lidé volají na pokraji sebevraždy a jak pozoruje zvláštní „nakažlivost“ tohoto „řešení“ problémů. Sebevrah totiž velmi často doslova táhne za sebou na Onen svět své příbuzné a blízké.

Děsivý dojem vyvolává dopis, který dostal Meadows od farmářky, jejíž bratr se zastřelil před jejíma očima. Žena je zlomená smutkem, v hrůze čeká, až uzavřou jejich farmu. Sama se nedokáže vypořádat se nutkavými sebevražednými myšlenkami.

Nicméně vše, co Mike Rosmann může těmto pacientům nabídnout, je skupinová terapie, vedení deníčku, kreslení, procházky naboso a plavání nocí v jezeře.

Děsivá symbolika: Před několika týdny hollywoodská oscarová hvězda Joaquin Phoenix „zachránila krávu s teletem před jatky“, a odvezla je do speciálního útulku, kde prý budou v bezpečí žít až do konce svých dnů.

Mezitím spáchala ve státě New York sebevraždu asi stovka farmářů.